

Hållbarhets- rapport

Introduktion.....	24
Hållbarhetsstyrning	25
Intressentdialog	26
Vägval och prioriteringar	27
Insatser för medarbetare.....	28
Insatser för kunder	30
Insatser för ägare	32
Hållbarhetsnyckeltal.....	33
Insatser för samhälle och miljö	34
Hållbarhetsredovisning och noter	34
Revisorns yttrande kring hållbarhetsrapport	36

Hållbarhetsrapporten är en del av Assemblins Årsredovisning 2017 som i sin helhet finns tillgänglig på bolagets hemsida. Detta förklarar varför pagineringen börjar på sidan 24. Rapporten kan läsas separat, men innehåller ibland hänvisningar till andra delar av Årsredovisningen 2017.

Om Assemblins hållbarhetsrapport

Styrelsen för Assemblin Holding AB, organisationsnummer 559025-2952, avger härmed hållbarhetsredovisning för Assemblinkoncernen för perioden 1 januari till 31 december 2017.

Från och med verksamhetsåret 2017 publicerar Assemblin årligen en hållbarhetsrapport, som beskriver verksamheten ur ett hållbarhetsperspektiv. Hållbarhetsrapporten speglar de frågor som bedöms som mest väsentliga för bolaget och dess intressenter. Rapporten är inspirerad av den internationella hållbarhetsstandard GRI (Global Reporting Initiative) G4, som också ligger till grund för definitioner och beräkningar av den hållbarhetsdata som presenteras. Rapporten följer i övrigt relevanta rapporterings- och konsolideringsprinciper enligt principerna i den finansiella redovisningen.

Ett hållbart värdeskapande

KOMMENTAR FRÅN KONCERNCHEFEN

Nyckeln till långsiktig framgång

Hållbarhet är ett brett och långsiktigt perspektiv på den verksamhet vi bedriver. Det handlar om att lyfta blicken, och förstå de fulla konsekvenserna av de beslut vi fattar, både på kort och lång sikt. Utmaningen är att driva en lönsam och sund verksamhet idag utan att kompromissa med möjligheterna att göra det i framtiden.

Vår målsättning är att genom engagerade, kompetenta medarbetare skapa lösningar som ger nöjda kunder, vilket är basen för en stabil utveckling och, i förlängningen, nöjda ägare. För att utvecklas positivt och säkerställa långsiktig tillväxt måste vi därför fokusera på såväl medarbetare som kunder. Men det räcker inte. Vi måste också säkra att vi även i framtiden har tillgång till den kompetens och de råvaror vi behöver. Det innebär att vi också måste ta hänsyn till miljön och samhället i stort.

För oss är det därför självklart att vår affärsverksamhet ska bygga på ett öppet förhållningssätt, en långsiktigt hållbar affärsmodell och ett ansvarsfullt agerande. Vi är övertygade om att det är nyckeln till fortsatta framgångar.

Stockholm i mars 2018

Lennart Petersson
Tillförordnad koncernchef

ASSEMBLINS VERKSAMHET bygger på en hållbar affärsmodell där värdeskapande för människor och miljö är en förutsättning för tillväxt och lönsamhet.

Som företag är vi en integrerad del av de samhällen vi verkar i, och har ett ansvar för hur vår verksamhet påverkar människor och miljön omkring oss – idag och imorgon.

En hållbar och värdeskapande affärsmodell

Assemblins självklara utgångspunkt är att ett långsiktigt och ansvarsfullt förhållningssätt är en förutsättning för en stabil och lönsam utveckling över tid. Hållbarhetsdimensionen i vår affärsmodell, som beskrivs i avsnittet *Organisation och styrning*, innebär att vi ska vara varsamma om de resurser vi använder i vår verksamhet, och att vi tar hänsyn till den påverkan som våra service- och installationstjänster ger upphov till. På så sätt kan vi generera mest möjliga värde – till alla våra viktiga intressenter. Vi ska bedriva en lönsam och sund verksamhet med respekt för

vår omvärld, och hushålla med egna och andras resurser.

Risker ur ett hållbarhetsperspektiv

Ur ett hållbarhetsperspektiv är installationsbranschen i Norden en bransch med låg till medelhög riskprofil. Många av våra arbeten utförs på byggarbetsplatser som är farliga arbetsmiljöer, och bristfälligt utförda tekniska installationer kan påverka både människor och miljö negativt. Lagstiftningen och regelverket i de nordiska länderna är dock omfattande och långtgående vilket innebär att ett aktivt arbete för att begränsa dessa risker inte kan åsidosättas.

Assemblin bedriver ingen tillståndspliktig verksamhet, och i den lilla tillverkningsverksamhet som finns är miljöeffekterna begränsade. I avsnittet *Risker och riskhantering* finns mer information om våra allmänna risker och hur vi jobbar med dem.

Flerdimensionellt värdeskapande

Styrning och uppföljning

På Assemblin är hållbarhetsarbetet integrerat i den löpande verksamheten och utförs lokalt, men för att säkerställa helhetsperspektiv och samordning finns en central hållbarhetskommitté.

Yttre och inre regelverk

Utgångspunkten för allt vårt arbete är gällande lagar och regler som gäller i de länder vi verkar. I Norden finns ett väl utvecklat regelverk kring frågor som arbetsmiljö, miljö, konkurrens, beskattning etc. Allmänna, mänskliga fri- och rättigheter är väl tillgodosedda ur flera aspekter.

På Assemblin finns också ett internt regelverk och styrverktyg som går längre än lagstiftningen i viktiga frågor, till exempel när det gäller etik, mutor och korruption samt jämställdhet. Mer om Assemblins bolagsstyrning finns att läsa i årsredovisningens avsnitt *Organisation och styrning*.

Internationella principer och överenskommelser

Assemblin stödjer till fullo de tio princi-

perna i FNs "Global Compact", även om ingen formell anslutning har skett. Andra viktiga internationella överenskommelser som påverkar Assemblin är Parisavtalet, som är en internationell klimatöverenskommelse i syfte att begränsa den globala uppvärmningen, samt FNs globala hållbarhetsmål för 2030 (Agenda 2030), som adresserar samtidigt största utmaningar ur ett globalt perspektiv.

Organisation och ansvar

I Assemblins decentraliserade organisation drivs hållbarhetsarbetet inom varje affärsområde. För nödvändig samordning och uppföljning har en central Hållbarhetskommitté etablerats. Hållbarhetskommittén består av koncernens kommunikationschef (sammankallande), chefsjurist, verksamhetsut-

vecklingsansvarig samt representanter från varje affärsområde. Kommitténs uppgift är att bevaka lagstiftningen, följa upp olika hållbarhetsinitiativ, kanalisera och sprida goda idéer samt bereda underlag för gemensamma frågor för beslut i koncernledningen.

Uppföljning

För att förenkla och förbättra möjligheterna att göra en kvalificerad uppföljning av bolagets samlade ansträngningar investerade Assemblin under 2017 i ett nytt rapporteringsverktyg, till vilket relevanta data laddas upp, för att presenteras som nyckeltal på koncernnivå, affärsenhetsnivå, regionnivå och filialnivå. Det innebär att analysarbetet underlättas, och att det blir enkelt att jämföra olika organisatoriska enheter och vidta åtgärder där så krävs.

Öppenhet och samverkan ger ökad insikt

Branschorganisationer

För att kunna påverka prioriterade frågor och bidra till ett mer hållbart samhälle och en sundare bransch är Assemblin aktiv medlem i flera branschorganisationer och andra intresseorganisationer och specialistnätverk. Bland de största kan nämnas:

SVERIGE

- Installatörsföretagen
- Branschinitiativet "Håll Nollan"
- Branschinitiativet "Jämnt på jobbet", som initieras av Svensk Byggtjänst
- Byggbranschens etiska råd

NORGE

- Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
- Rørentreprenørene Norge
- Nelfo

FINLAND

- Teknologiateollisuus
- LVI-TU
- STTA

En aktiv omvärldsbevakning och strukturerad intressentdialog hjälper oss att fånga upp nya trender och förstå nya behov. Det ger värdefulla insikter i arbetet med att utveckla vår verksamhet och att göra rätt prioriteringar.

För att kunna fortsätta utvecklas framgångsrikt måste vi ha ett öppet förhållningssätt och kontinuerligt utveckla vår verksamhet och erbjudande så att det förblir relevant i dagens samhälle. För att förstå omvärldens behov strävar vi efter en nära samverkan och dialog med bolagets viktigaste intressenter. Dialogen sker främst genom personliga möten som kompletteras med andra mer mekaniska kommunikationskanaler och undersökningar. Bland de viktigaste undersökningarna kan nämnas medarbetarundersökningar, marknadsundersökningar och kundundersökningar.

Aktuella frågeställningar

Genom dialogen får vi värdefull information om vad vi gör bra och vad vi behöver förbättra. Vi fångar också upp vilka frågeställningar som våra intressenter uppfattar som viktigast just nu. I tabellen intill presenterar vi översiktligt våra huvudintressenter, huvudsakliga dialogvägar samt vilka frågeställningar som varit i fokus under verksamhetsåret.

ASSEMBLINS VIKTIGASTE INTRESSETER OCH AKTUELLA FRÅGESTÄLLNINGAR 2017

Intressent	Frågeställningar i fokus 2017	Huvudsaklig dialogform
Prioriterade intressenter		
Kunder	<ul style="list-style-type: none"> • Specifika kundkrav • Samverkan/partnering • Multidisciplinära projekt • Säkra och effektiva metoder • Energi och miljö • Säkerhet och arbetsmiljö • Lokalt samhällsengagemang 	<ul style="list-style-type: none"> • Löpande kunddialog i varje uppdrag • Leveransuppföljning • Kund- och marknadsundersökningar (lokalt) • Andra relationsfrämjande kundaktiviteter
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> • Ersättningar och löneförhöjningar • Säkerhet och arbetsmiljö • Utvecklingsmöjligheter • Spännande projekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Löpande medarbetardialog • Interna kanaler (intranät, nyhetsbrev, sms, mejl mm) • Lokala medarbetarundersökningar
Ägare	<ul style="list-style-type: none"> • Marknadsutveckling • Resultatutveckling • Bolagsstyrning • Hållbarhet • Cyberrisker • Hantering av personuppgifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Löpande dialog med ägarrepresentanter
Samhälle	<ul style="list-style-type: none"> • Risk för negativ påverkan på miljön • Klimatfrågan • Jämställdhet (#metoo) • Lokalt samhällsengagemang 	<ul style="list-style-type: none"> • Hållbarhetsredovisning • Information och kontaktvägar på hemsida och i sociala medier
Övriga intressenter		
Leverantörer	<ul style="list-style-type: none"> • Priser och villkor • Säkerhet och arbetsmiljö • Etik och värderingar • Säkra och effektiva metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • Löpande leverantörsdialog • Lokala leverantörmöten • Leveransuppföljning
Fackföreningar	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsrättsliga frågor • Ersättningar • Arbetsmiljö, hälsa och säkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Protokollförda möten • Skriftlig korrespondens
Myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Personuppgifter (nya GDPR) • Hållbarhet (rapporteringkrav) • Allmän efterlevnad av lagar, förordningar och regler 	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturerad bevakning • Specialistnätverk
Branschorganisationer, intresseorganisationer och specialistnätverk	<ul style="list-style-type: none"> • Energilösningar • Digitalisering • Säkerhet i arbetsmiljö • Andra relevanta specialfrågor 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt medlemskap/styrelsemedverkan • Deltagande på konferenser, kurser mm • Nätverksträffar

Prioriterade frågeställningar

Utifrån den verksamhet vi bedriver finns vissa hållbarhetsfrågor som är mer relevanta för oss att arbeta med än andra. Det är våra väsentliga hållbarhetsaspekter, som årligen analyseras och prioriteras.

Väsentliga hållbarhetsaspekter ur ett intressentperspektiv

Hållbarhetsområdet är brett, och hållbarhetsfrågorna många. Med utgångspunkt i vår affärsmodell och strategi å ena sidan och resultaten av vår omvärldsbevakning och signaler från intressentdialogen å andra sidan, har vi definierat de hållbarhetsaspekter som bedöms som mest väsentliga för Assemblin.

I vår redovisning har vi valt att strukturera dessa aspekter ur ett intressentperspektiv. Det innebär att våra stora intressentgrupper – medarbetare, kunder, ägare och samhälle – är vår primärsegmentering för redovisning av vårt håll-

barhetsarbete. I tabellen nedan mappar vi också våra väsentliga hållbarhetsaspekter utifrån det internationella ramverket triple bottom line (3BL), GRI samt FNs hållbarhetsmål (SDG). På följande sidor beskrivs Assemblins arbete och resultat inom varje segment, och i avsnittet *Hållbarhetsnyckeltal* presenteras utvalda nyckeltal inom hållbarhetsområdet.

Prioriterade frågor 2017

För att styra resurserna dit de gör bäst nytta krävs prioriteringar. Assemblins koncernledning fastställer årligen vilka frågor som är mest väsentliga för bolaget att fokusera på inför det kommande

året. Även vid den årliga prioriteringen väger insikter från Assemblins intressentdialog tungt.

Verksamhetsåret 2016 präglades av stora förändringar, vilket påverkade resultatet negativt. Att vända resultatet var därför den enskilt viktigaste frågan för Assemblin under 2017. Därutöver fokuserades mycket på arbetsmiljö och säkerhet, utveckling av bolagets leverans av samordnade, multidisciplinära projekt samt utveckling av bolagets hållbarhetsarbete och hållbarhetsstyrning.

VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSASPEKTER SORTERADE PÅ PRIORITERADE INTRESSENTER

Väsentlig hållbarhetsaspekt	Mappning mot målgrupp	Mappning mot 3BL	Mappning mot GRI-aspekt	Mappning mot SDG
Utveckling och utbildning	Medarbetare	Socialt	Utbildning, GRI 404	4. God utbildning för alla
Hälsa och säkerhet (arbetsmiljö)	Medarbetare, (kund)	Socialt	Arbetshälsa och säkerhet, GRI 403	3. Hälsa och välbefinnande
Mänskliga rättigheter, mångfald och jämställdhet	Medarbetare	Socialt	Mångfald och jämställdhet, GRI 405 + Icke-diskriminering, GRI 406	5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet
Effektiva och säkra metoder (arbetsätt)	Kund	Ekonomi	Management approach, GRI 103	12. Hållbar konsumtion och produktion
Innovativa, engerieffektiva lösningar	Kund	Ekonomi, miljö	Koldioxid + Energianvändning scope 3 användning av såld produkt, GRI 305-3	11. Hållbara städer och samhällen
Inköp och leverantörsstyrning	Kund	Ekonomi, social, miljö	Supplier environmental assessment, 308 + Supplier social assessment, GRI 414	12. Hållbar konsumtion och produktion
Tillväxt och lönsamhet	Ägare	Ekonomi	Ekonomiska resultat, GRI 201	8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Bolagsstyrning och riskhantering	Ägare	Ekonomi	Management approach, GRI 103	12. Hållbar konsumtion och produktion
Affärsetik	Ägare, (kund)	Ekonomi, socialt	Management approach, GRI 103 + Anti-korruption, GRI 205	8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
Produktkontroll & kemikalier	Samhälle & miljö	Miljö	Material, GRI 301, GRI 306	12. Hållbar konsumtion och produktio
Koldioxidutsläpp (klimat och energi)	Samhälle & miljö	Miljö	Utsläpp, GRI 305	12. Hållbar konsumtion och produktion + 13. Bekämpa klimatförändringen
Resursanvändning och avfallshantering	Samhälle & miljö	Miljö	Avfallshantering, GRI 306	12. Hållbar konsumtion och produktion
Samhällsnytta och samhällsutveckling	Samhälle & miljö	Socialt	–	11. Hållbara städer och samhällen

Vi har i första hand valt att redovisa hållbarhetsarbetet ur ett intressentperspektiv, där varje hållbarhetsaspekt sorteras in under den intressentgrupp som bedöms påverkas mest av den aktuella frågan. I tabellen har vi även mappat de väsentliga hållbarhetsaspekterna mot 3BL, GRI samt FNs hållbarhetsmål.

Assemblin som ansvarsfull arbetsgivare

» Under 2017 gjordes flera satsningar inom hållbarhetsfrågor som särskilt relaterar till våra medarbetare.

Medarbetarundersökningar visar vägen

Genom mer omfattande medarbetarundersökningar och kortare pulsmätningar kan vi mäta medarbetarnas engagemang och nöjdhet, vilket ger oss underlag till vårt fortsatta utvecklingsarbete. Generellt sett är medarbetarnöjdheten relativt hög. Exempel på faktorer som medarbetarna uppskattar är den decentraliserade organisationen, de närmaste kollegorna, närheten till cheferna, utbildningsmöjligheterna och utbildningarna samt det stora fokuset på säkerhetsfrågor. Ett förbättringsområde som ofta lyfts fram är internkommunikation, vilket vi kommer att arbeta med under året som kommer.

Att attrahera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare är en viktig fråga för Assemblin.

En del av vår vision är att bli medarbetarnas förstahandsval, vilket vi vill åstadkomma genom att vara en utvecklande och ansvarstagande arbetsgivare som erbjuder spännande arbetsuppgifter.

Vi arbetar också aktivt för att skapa en säker och god arbetsmiljö samt ett öppet och inkluderande arbetsklimat. Målsättningen är att öka medarbetarnas trivsel och engagemang, vilket i sin tur skapar stolthet och ökar lojaliteten.

UTVECKLING OCH UTBILDNING

För att säkra kompetens satsar Assemblin på utbildning och utvecklingsmöjligheter för alla anställda. Utvecklingssamtal genomförs också med en stor del av personalen, med målsättningen att alla ska erbjudas utvecklingssamtal.

Utbildning för alla anställda

I syfte att attrahera och behålla kompetens inom bolaget arbetar Assemblin aktivt med att utveckla och motivera all personal. Arbetet bedrivs inom varje affärsområde, som erbjuder introduktions- och utbildningsprogram för sina medarbetare. Utbildningsformaten skiljer sig åt, men de vanligaste utbildningarna är breda utbildningsprogram riktade till specifika yrkesgrupper, projektledarprogram och mer kvalificerade ledarskapsprogram. Utbildningarna köps in som färdiga paket eller utvecklas i egen regi.

Mot slutet av året togs beslut om ett helt nytt, koncerngemensamt utbildningsprogram, Assemblin Academy. Den första modulen är ett kvalificerat

ledarskapsprogram för utvalda chefer och specialister som bedöms ha stor potential. Detta program utvecklas i samarbete med Stockholms Handelshögskola, och en första utbildning kommer att starta 2018.

Goda karriärmöjligheter

En annan viktig motivations- och utvecklingsaktivitet är den karriärstrappa som finns inom Assemblin. Att stärka, lyfta och beförtra kompetenta medarbetare är en uttalad ambition, och andelen internrekryteringar är hög.

Assemblin utvecklar också gärna unga personer med rätt förutsättningar. Via vårt lärlingssystem slussar vi varje år in flera hundra nya medarbetare, som ofta kommer till oss direkt från yrkeshögskolor. Inom Assemblin VS finns en uttalad målsättning om att bolaget ska ha 10 procent lärlingar i verksamheten. Vissa affärsområden tar också systematiskt emot praktikanter och sommarvikarier.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Säkerhet i arbetsmiljö

På Assemblin har arbete med säkerhet hög prioritet. Koncernen en tydlig nollvision – ingen medarbetare ska komma till skada under arbetstid. Många av Assemblins arbeten utförs på byggarbetsplatser, vilka räknas som farliga arbetsmiljöer. Att våra medarbetare har rätt kompetens och rätt utrustning för att kunna utföra sina arbetsuppgifter är en förutsättning i alla uppdrag, liksom att chefer med delegerat arbetsmiljöansvar har rätt utbildning.

Arbetsmiljöarbetet bedrivs aktivt och strukturerat i alla affärsområden. Förebyggande arbete, som utbildningar och riskinventeringar, och en sund kultur är viktiga hörnstenar i Assemblins säkerhetsarbete. Rapportering och uppföljning av incidenter, olyckor och skador är också viktigt och sker enligt fastlagda rutiner.

Bland exempel på aktiviteter som genomfördes 2017 kan nämnas särskilda temadagar eller temaveckor och interna kampanjer. Under året var Assemblin också en av elva initiativtagare till det svenska branschinitiativet "Håll Nollan".

Under året rapporterades 140 riskobservationer och tillbud och 76 personskador. De vanligaste olyckorna är skär- och halkolyckor. I december inträffade en färdolycka på hemväg från arbetet med dödlig utgång.

Verksamheterna inom affärsområdena Assemblin Norge och Assemblin VS är certifierade enligt den internationella arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001. I båda dessa affärsenheter förbereds en övergång till ISO 45001 under 2018.

Friskvårdsarbete

God hälsa är positivt både för arbetstagen och arbetsgivaren. Friskvårdsarbetet bedrivs i respektive affärsområde, som i någon form erbjuder regelbundna hälsoundersökningar. Alla affärsområden erbjuder också förmånliga sjuk- och olycksfallsförsäkringar som ibland även kan omfatta andra familjemedlemmar. Andra exempel på friskvårdsaktiviteter är sponsrad träning på fritiden, stegtävlingar och kampanjer.

Sjukfrånvaron mäts systematiskt i varje affärsområde. För 2017 låg sjukfrånvaron på 5,1 procent, vilket är i linje med jämförbara bolag. Resultatet följs upp och analyseras lokalt, och särskilda insatser vidtas där så krävs.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET

Assemblin ställer sig till fullo bakom principerna om mänskliga rättigheter i FNs "Global Compact". I Norden är många av dessa rättigheter reglerade enligt lag. Assemblin har också en uppförandekod, som bland annat behandlar frågor som respekt för den enskilda människans frihet och värdighet. Kränkande särbehandling får inte förekomma – oavsett ålder, kön, kulturell eller social bakgrund eller religiös åskådning.

En fråga som är av särskild vikt inom installations- och byggbranschen är jämställdhet mellan kön, eftersom andelen män är mycket hög. Det är därför viktigt att särskild hänsyn tas till den kvinnliga minoriteten. Att underlätta för kvinnor har varit en stor fråga i hela byggbranschen under ett antal år, och åtgärder som separata omlädningsrum och arbetskläder samt skyddsutrustning i mindre storlekar är idag en självklarhet.

I de anonyma medarbetarundersökningar som genomförs efterfrågas

särskilt om medarbetarna upplever diskriminering eller kränkande särbehandling av något skäl. Resultatet följs noga upp och misstänkta missförhållanden utreds.

Under 2017 uppgick den totala andelen kvinnor till 5,9 procent vilket var i nivå med föregående år. Andelen kvinnliga chefer är högre, och bland de högsta cheferna ökade andelen från 11 till 15 procent jämfört med föregående år.

Mångfalds- och inkluderingsaspekterna är frågeställningar som kräver ett kontinuerligt arbete. Under 2017 gjordes en stor satsning inom Assemblin EI, som lanserade ett särskilt program (Assemblin Acceleration Program) i syfte att öka delaktighet, inkludering och engagemang. I samband med det kvinnliga "me too"-uppropet under hösten 2017 gjordes också särskilda undersökningar i delar av verksamheten, och som första installationsbolag valde Assemblin att gå med i branschinitiativet "Jämmt på jobbet".

I MAJ 2017 LANSERADES "HÅLL NOLLAN", som är ett initiativ där byggherrar och företrädare för hela byggbranschen samverkar kring säkerhetsfrågan. Den gemensamma visionen med Håll Nollan är att ingen ska skada sig på byggarbetsplatser. För att uppnå vår vision har medlemmarna förbundit sig att arbeta med fyra huvudsakliga områden:

- Ledarskap och kultur
- Kunskap och kompetens
- Gemensamma arbetssätt och standarder
- Kravställning och uppföljning

– Att jobba säkert är självklart för oss. Men vi får aldrig nöja oss när det handlar om att skapa en säker arbetsmiljö. Därför engagerar vi oss i Håll Nollan, säger Håkan Ekvall, affärsområdeschef för Assemblin Ventilation i Sverige och Assemblins representant i "Håll Nollan".

Assemblin som ansvarfull leverantör

Assemblin ska vara en ansvarstagande och värdeadderande samarbetspartner med marknadsledande kompetens, inte minst inom energi- och miljöfrågor.

» Under 2017 gjordes flera satsningar inom hållbarhetsfrågor som särskilt kommer våra kunder tillgodo.

Hållbarhetsaspekter som är särskilt relevanta ur ett kundperspektiv är vår förmåga att utveckla innovativa, energieffektiva lösningar, att vi har säkra och effektiva arbetsmetoder och att vi tar ansvar även för våra leverantörer och underleverantörer. Andra viktiga aspekter för våra kunder är hälsa och säkerhet (som behandlas i avsnittet *Insatser för medarbetare*) samt affärsetik (som beskrivs i avsnittet *Insatser för ägare*).

EFFEKTIVA OCH SÄKRA METODER

Assemblins leveranser ska utföras på ett effektivt och säkert sätt och vara av god kvalitet. Som stöd i allt arbete finns verktyg, instruktioner, mallar och riktlinjer samlade i affärsområdenas ledningssystem. Assemblin bevakar löpande utvecklingen på marknaden liksom de krav som lagar, olika branschstandarder och certifikat ställer. Allt arbete inom Assemblin drivs i linje med kraven i den internationella kvalitetsstandard ISO 9001, och 81 procent av verksamheten (Assemblin El, Assemblin VS och Assemblin Norge) har valt att formellt ansluta sig till denna certifiering.

INNOVATIVA, ENERGIEFFEKTIVA OCH KUNDANPASSADE LÖSNINGAR

En förutsättning för en stabil och lönsam utveckling över tid är att Assemblin har ett konkurrenskraftigt och attraktivt erbjudande. Vår målsättning är att skapa värde åt våra kunder genom att kombinera moderna men beprövade och effektiva metoder samt att i alla uppdrag hitta den optimala lösningen.

Alla våra uppdrag utförs i nära samverkan med våra uppdragsgivare. Genom dialog med våra kunder fångar vi upp förväntningar och synpunkter.

Marknadsledande kompetens inom energi och miljö

Assemblin kan bidra till att optimera kundernas anläggningar och fastigheter ur ett miljö- och energiperspektiv genom att aktivt föreslå miljösmarta installations- och servicelösningar. I Assemblin finns ett stort antal energispecialister, som bidrar till att utforma optimala installationslösningar ur ett långsiktigt drift- och underhållsperspektiv.

I Assemblin finns också stor erfarenhet av vad som krävs av ett installationsbolag för att möta kraven i olika certifieringssystem för byggnader som

till exempel Breeam, Leed, Svanen, Miljöbyggnad och EU Green Building.

Även i våra serviceuppdrag kan vi arbeta med energioptimering, till exempel genom energikartläggning, energieffektiva pumpar och ventilation samt moderna belysningslösningar.

Våra kunder kan också tillgodoräkna sig vårt systematiska interna miljöarbete, vilket bland annat resulterar i god produktkontroll. Läs mer om det i avsnittet *Insatser för samhälle och miljö*.

GOD LEVERANTÖRSSTYRNING

Inköpsfrågor och leverantörstyrning är viktiga frågor för Assemblin. Den största delen av Assemblins inköp är direktmaterial som köps från utvalda ramavtalsleverantörer. I varje affärsområde finns centrala inköpsavdelningar som ansvarar för dessa ramavtal, ofta utifrån olika produktkategorier. För att tillvarata synergier och stordriftsfördelar samarbetar inköpsavdelningarna via ett nordiskt inköpsforum.

De största indirekta inköpen är fordon och drivmedel, arbetskläder samt produktionsmaterial. Utöver material köper Assemblin också in vissa tjänster, till exempel isoleringsarbeten och konsulter.

Dessa uppdrag handlas ofta upp lokalt. Under året omförhandlades ett stort antal inköpsavtal, till exempel avtalet för arbetskläder.

En viktig princip för inköpsarbetet i alla affärsområden är att styra mot ett utvalt sortiment och utvalda leverantörer. Ofta tecknas avtal med grossister som ansvarar för samordning, lagerhållning och logistik. Tre av Assemblins affärsområden (Norge, EI och VS) tillhandahåller utvalda produkter via inköpssystem, där alla avrop ska göras. Inköp via de digitala portalerna (EDI) följs noga upp. Varje affärsområde arbetar aktivt med att öka avtalslojaliteten, öka EDI och minska andelen hämtorder. Innan avtal tecknas med större leverantörer görs en leverantörsbedömning. Viktiga kriterier som utvärderas är allmän leveransförmåga, tillgänglighet, garantier, ekonomi, produktansvar, arbetsmiljöarbete, miljöarbete med mera. Leverantören måste också verifiera att deras inköp och verksamhet motsvarar kraven i Assemblins etiska riktlinjer för leverantörer.

Förbättrad miljörapportering i Norge

I Norge ligger Assemblin i framkant när det gäller redovisning av miljö- och klimatpåverkan i enskilda projekt. Under 2017 träffade Assemblin i Norge alla stora uppdragsgivare för att bättre förstå deras krav och önskemål. Detta resulterade i ett beslut om att utveckla en digital portal som presenterar relevanta miljönyckeltal per projekt. Portalen håller för närvarande på att testas, och kommer att erbjudas intresserade kunder under 2018.

– Vi upplever ett ökat intresse för miljörapportering, vilket ställer större krav på precision och detaljnivå. Många av våra kunder har själva ett stort miljöfokus och de vill kunna följa upp all klimatpåverkan ett byggprojekt ger upphov till. För att vara en bra samarbetspartner måste vi gå längre än lagstiftningen kräver. Vår förhoppning är att den nya rapporteringslösningen kommer att motsvara våra uppdragsgivares önskemål och befästa vår position som ”bäst på det vi gör”, säger Bengt Johnsen, HMS-chef i Assemblin Norge.

Assemblin som ansvarsfullt investeringsobjekt

Assemblin ska vara ett ansvarstagande och värdeadderande investeringsobjekt. Hållbarhetsaspekter som är särskilt relevanta för våra ägare är att vi har en stabil ekonomisk utveckling, men också att vi har ett sunt etiskt förhållningssätt, god bolagsstyrning och aktiv riskhantering.

STABIL TILLVÄXT OCH GOD LÖNSAMHET

Efter en period av stora förändringar blev 2017 ett relativt lugnt år då all kraft kunde läggas på att utveckla verksamheten och vända resultatet. För helåret ökade omsättningen med 15,5 procent till 8 169,3 (7 075,6) MSEK, och justerat rörelseresultat ökade totalt sett med hela 38,8 procent till 244,8 (176,3) MSEK för helåret. Den justerade rörelsemarginalen steg från 2,5 till 3 procent. Mer om bolagets finansiella utveckling finns att läsa i avsnittet *Förvaltningsberättelse*.

Assemblins räkenskaper har upprättats enligt svenska redovisningsprinciper, och koncernredovisningen sker enligt den internationella standarden IFRS. Räkenskaperna revideras av externa revisorer.

Skattemässiga frågor hanteras enligt gällande skatterätt och rådande praxis i de länder Assemblin bedriver verksamhet.

BOLAGSSTYRNING OCH AKTIV RISKHANTERING

Assemblins ägare bidrar till bolagets

utveckling genom en aktiv ägarstyrning och ställer minimikrav på koncernens bolagsstyrning. Utöver den löpande rapporteringen till styrelsen måste Assemblin årligen rapportera status och framdrift i ett antal hållbarhetsfrågor, till exempel etik, anti-korruption, riskhantering, krishantering, miljöarbete och medarbetarutveckling. Ibland tillkommer särskilda fokusområden, och under 2017 fokuserade ägarna särskilt på Assemblins hantering av cyberrisker, personuppgifter och hållbarhetsrapportering.

Mer information om Assemblins riskarbete och bolagsstyrning finns i avsnittet *Risker och riskhantering* respektive *Organisation och styrning*.

SUND AFFÄRSETIK

I koncernen finns en gemensam uppförandekod, Code of Conduct, som anger de affärsetiska principerna som gäller för alla medarbetare. Frågor som hanteras där är exempelvis konkurrensfrågor, intressekonflikter, konfidentiell information samt gåvor och förmåner till kunder och leverantörer.

Uppförandekoden finns tillgänglig på

» Under 2017 gjordes flera satsningar inom hållbarhetsfrågor som särskilt kommer våra ägare tillgodo.

bolagets intranät, och anger miniminivåer för hela koncernen. I vissa affärsenheter finns lokala uppförandekoder som utgår från koncernens, men som har anpassats till den aktuella verksamheten. På koncernens intranät finns möjlighet att anmäla misstanke mot brott av Code of Conduct (en visselblåsartjänst). Alla anmälningar hanteras anonymt och följs upp. Vid konstaterade brott mot Code of Conduct vidtas alltid åtgärder utifrån de omständigheter som råder. Under 2017 anmäldes ett ärende via visselblåsartjänsten.

Som tillägg till uppförandekoden finns en särskild policy mot korruption och mutor. För leverantörer finns en särskild Code of Conduct.

Assemblin som ansvarfull samhällsaktör

Assemblin ska vara en god samhällsaktör, som tar ansvar för den miljöpåverkan som verksamheten ger upphov till och bidrar till samhällsutvecklingen. Det innebär att Assemblin aktivt arbetar med de miljöaspekter som är betydande i den egna verksamheten, men också med att utveckla våra närområden.

EFFEKTIV RESURSHANtering OCH AVFALLSHANtering

I en cirkulär ekonomi är det viktigt att planera arbetet nog så att avfall minimeras och återvinns i så hög utsträckning som möjligt. Merparten av det avfall som Assemblin genererar kommer från installationsuppdrag i byggtreprenader.

Resurs- och avtalshantering är en fråga som generellt sett blir allt viktigare, och på de flesta byggarbetsplatser finns idag fraktioner för sortering. På de flesta filialer har Assemblin också egna fraktioner för avfallshantering. Avfallshantering i serviceuppdrag hanteras lokalt och ofta i samarbete med externa miljövårdsföretag.

I delar av verksamheten hanterar Assemblin en viss del farligt avfall, som hanteras enligt gällande föreskrifter.

PRODUKTKONTROLL OCH KEMIKALIEHANtering

I våra leveranser installeras ventilationsutrustning, värme- och vattenledningar, elkablar och annan utrustning. Dessa installationer byggs ofta in i väggar, tak och golv, och fel produkter eller slarvigt arbete kan få fatala följder. Att använda kontrollerade/bedömda material är viktigt för en hög miljöprestanda. Genom god produktkännedom och styrning av inköpen via ett kontrollerat produktsortiment minimeras dessa risker. Inom Assemblin finns lång erfarenhet och god kunskap om de produktkrav som ställs i system som exempelvis BASTA, Sunda Hus och Byggvarubedömningar.

I verksamheten används också riskbedömda kemikalier. Enligt den europeiska kemikalielagstiftningen REACH klassificeras Assemblin som nedströmsbrukare, och all kemikaliehantering sker enligt riktlinjerna i REACH.

KOLDIOXIDUTSLÄPP FRÅN DEN EGNA VERKSAMHETEN (KLIMAT & ENERGI)

De koldioxidutsläpp som Assemblin genererar är främst utsläpp från transporter, affärsresor och uppvärmning av egna kontor. Assemblin genomför energikartläggningar där så krävs.

Koldioxidutsläpp från transporter

I koncernen finns totalt över 5 800 fordon. Det totala koldioxidutsläppet från interna transporter i koncernen var 18 589 ton och genomsnittligt utsläpp per fordon 181 gram CO₂/km. Beräkningsmodell för koldioxidutsläppet presenteras i avsnittet *Hållbarhetsnyckeltal*. Under 2017 köptes ett antal elbilar in i Assemblin Norge och Assemblin El. Den norska verksamheten har som målsättning att öka andelen elbilar till 10 procent under 2018.

Koldioxidutsläpp från affärsresor

Under 2017 uppgick det totala koldioxidutsläppet från affärsresor till 9 604 ton ur ett livscykelanalysperspektiv (baserat på uppgifter i vår reseportal). Med hjälp av användning av modern teknik kan flera affärsresor ersättas av distansmöten. I Assemblins största kontor finns videokonferensutrustning som används flitigt, och för mindre möten används också Skype for business.

Uppvärmning av egna lokaler

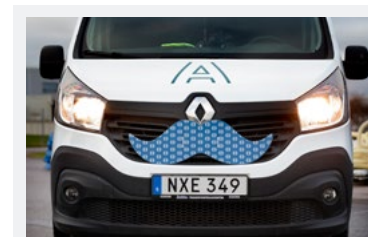
I viss utsträckning ger också Assemblins verksamhet upphov till koldioxidutsläpp från uppvärmning av egna lokaler. Under några år har Assemblins verksamhet vuxit kraftigt genom sammanslagningar och bolagsförvärv. Eftersom lokaler kan ha längre kontrakt är lokalnyttjandet i dagsläget inte optimalt, men Assemblin arbetar aktivt för att successivt sam-

lokalisera näraliggande verksamheter. I många kontor används förnyelsebar el för uppvärmning.

SAMHÄLLSNYTTA OCH SAMHÄLLSUTVECKLING

Ett av de största bidragen till samhället är det väl utvecklade lärlingssystem som finns i hela koncernen. Detta är ett sätt att hjälpa unga att ta sig in på arbetsmarknaden och att utvecklas. Mer om det finns att läsa i avsnittet *Insatser för medarbetare*.

Slutligen bidrar Assemblin även till samhället genom lokala sponsringsaktiviteter och samhällsengagemang på de orter och i de länder vi har verksamhet. Ett av de största initiativen 2017 var en satsning på kampen mot prostatacancer i Sverige genom ett engagemang i "Mustaschkampen".

Mustaschkampen

I november deltog den svenska verksamheten aktivt i "Mustaschkampen" till förmån för forskning kring prostatacancer. Under kampanjmånaden körde 500 Assemblinbilar i Sverige omkring med en blå mustasch på grillen, vilket blev en snackis. Assemblin organiserade även en frivillig insamling, som resulterade i att lokala filialer tillsammans med medarbetare och kunder skänkte 71 000 kronor till forskning kring prostatacancer.

ALLMÄNT OM ASSEMBLINS MILJÖPÅVERKAN

Generellt sett är Assemblins miljöpåverkan begränsad, och vår verksamhet omfattas inte av anmälningsplikt eller tillståndskrav för miljöfarlig verksamhet. Assemblins mest betydande interna miljöaspekter är resursanvändning/avfallshandling, produktkontroll/kemikaliehantering och utsläpp av koldioxid, som uppstår från transporter, affärsresor och uppvärmning av egna lokaler. I den svenska verksamheten finns fyra mindre produktionsanläggningar med begränsad miljöpåverkan: två elverkstäder i Gävle och Örebro samt två verkstäder för kanaltillverkning i Malmö och Linköping.

Utöver det interna miljöarbetet kan Assemblin också minska miljöbelastningen genom att aktivt föreslå energibesparande lösningar för bolagets kunder. Detta arbete beskrivs närmare i avsnittet *Insatser för kunder*.

Assemblin bedriver ett kvalitativt och systematiskt miljöarbete i enlighet med kraven i den internationella miljöstandarden ISO 14001, och affärsområdena Assemblin El, Assemblin VS samt Assemblin Norge, som tillsammans motsvarar 81 procent av koncernens omsättning, har också valt att ansluta sig genom en formell certifiering.

» Under 2017 gjordes flera sociala och miljömässiga satsningar, som kommer hela samhället tillgodo.

Redovisning av nyckeltal

Den energidata som presenteras har definierats och beräknats enligt principerna i de internationella hållbarhetsstandarderna GRI samt Greenhouse Gas Protocol. Rapporten följer i övrigt relevanta rapporterings- och konsolideringsprinciper enligt principerna i den finansiella redovisningen.

NYCKELTAL	Not	Koncern ¹	EI	VS	Ventilation	Norge	Finland
MEDARBETARRELATERADE NYCKELTAL							
Medelantal medarbetare, FTE	2	5 693	2 936	1 385	475	551	319
– varav andel kvinnor, %		5,9	6,3	6,9	5,9	5,6	10,7
Antal ledande befattningshavare, FTE	3	51	14	9	5	8	7
– varav andel kvinnor, %		15	7	22	40	12	0
Medelålder, totalt		40,2	40	41	43	37	40
Sjukfrånvaro, %	4	5,1	5,0	5,1	4,9	5,5	4,8
– varav långtidsjukskrivna		2,6	2,4	3,1	3,0	3,1	1,4
Skadefrekvens (IF)	5	76	34	15	7	20	n.d.
Observationer (near misses)	6	140	19	40	59	22	n.d.
Antal dödsfall	7	1	1	0	0	0	0
EKONOMISKA NYCKELTAL							
Omsättning, MSEK		8 169	3 559	2 256	1 072	856	492
Justerat rörelseresultat (EBITA), MSEK		245	103	64	50	55	-21
Justerad rörelsemarginal (EBITA), %		3	2,9	2,8	4,7	6,4	-4,2
MILJÖMÄSSIGA NYCKELTAL							
Bränsleanvändning fordon i verksamheten, KwH	8	36 482 054,20	12 662 212,10	13 020 754,80	4 204 195,40	5 592 883	978 822,50
Koldioxidpåverkan från fordon, kg/anställd	9	1797,5	1 248	2 407,90	2 920	2 532,50	818,6
Koldioxidpåverkan från verksamhetsel, kg/anställd	10	14,5	5,9	22,5	0,5	51,8	52,4
Koldioxidpåverkan från affärsresor, kg/anställd	11	780,5	12,6	2 076,60	178,7	1 416,20	466
ÖVRIGA NYCKELTAL							
Andel miljöcertifierad verksamhet enligt ISO 14001, %	12	81	100	100	0	100	0
Andel kvalitetscertifierad verksamhet enligt ISO 9001, %	12	81	100	100	0	100	0
Andel arbetsmiljöcertifierad verksamhet enligt OHSAS 18001, %	12	38	0	100	0	100	0
Antal lärlingar		347	97	137	10	81	22

Notförklaringar

- 1) I koncernen ingår även koncernstabbar, som dock inte särredovisas.
- 2) Med FTE avses antal medarbetare omräknat till heltidstjänster.
- 3) Medlemmar i koncernens och affärsområdenas ledningsgrupper vid årsskiftet.
- 4) Sjukfrånvaron kommenteras i avsnittet *Insatser för medarbetare*.
- 5) En allvarlig och plötslig händelse som orsakat personskada med mer än en dags sjukskrivning / med arbetade timmar (schablon) x 1 000 000. Händelsen kan uppstå under arbetstid eller till/från arbetet.
- 6) Summan av riskobservationer och tillbud.
- 7) Händelsen kan uppstå under arbetstid eller till/från arbetet. Se kommentar i avsnittet *Insatser för medarbetare*.
- 8) Nyckeltalet motsvarar GRI 302-1A. Som underlag för beräkningen har använts uppgifter om inköp av bränsle från Assemblins leasingbolag.
- 9) Uppgiften motsvarar motsvarar GRI 305-4. Som underlag för beräkningen har använts inköpt bränsle enligt not 9) samt koldioxidberäkningar baserade på biltyp.
- 10) Nyckeltalet motsvarar GRI 301-1C. Som underlag för beräkningen har använts faktureringsuppgifter om inköpt el samt koldioxidberäkningar baserade på energibolagens redovisade försäljningsmix.
- 11) Nyckeltalet motsvarar GRI 305-4. Som underlag för beräkningen har använts uppgifter registrerade i vår reseportal.
- 12) Andel av total omsättning.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Assemblin Holding AB, org. nr 559025-2952

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2017 på sidorna 23-35 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 29 mars 2018

KPMG AB

Helena Arvidsson Älgne
Auktoriserad revisor